ΜΕ ΦΡΟΝΗΣΗ

Πὼς γίνεται κάπια δουλιὰ σεβαρὴ σήμερα στὴ Μακεδονία, ὅλοι τὸ βλέπουμε. Μὰ ἡ ἴδια δουλιά, ἡ σεβαρή, πρέπει νὰ γίνει καὶ δῶ, γιατὶ ἀλλοιώτικα ὅ,τι κατωρθώνουνε κεῖνοι οἱ πατριῶτες κεῖ πάνου μὲ τὴν παληκαριά τους καὶ μὲ τὸ αἷμα τους, θὰ τὸ χαλνοῦμε μεῖς ἐδῶ μὲ τὶς φωνές μας καὶ τὶς ἀνοησίες μας.

Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ τὴ φορὰ ἂς μὴ κάνουνε οἱ φημερίδες μας «ἀνάγνωσμα» τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων στὴ Μακεδονία. Περιγραφὲς καὶ τέτια, νὰ λείψουνε. Οὔτε πάλι βρισιὲς καὶ φοβέρες: Ἄτιμοι Βούλγαροι, σᾶς φάγαμε! Σκοτώνετε σεῖς, μὰ σᾶς σκοτώνουμε καὶ μεῖς τώρα!..

Τὰ τέτια μασκαραλήκια χαλνοῦνε τὴ δουλιά. Ὁ ἀγώνας νὰ κρατήσει ὅλη του τὴ σεβαρότητα, κ' ἡ δουλιὰ πρέπει νὰ γίνεται μυστικὰ καὶ μὲ φρόνηση.

Ἡ Φρόνηση—ἄχ, αὐτὴ τὴ φορὰ ἂς μὴ μᾶς ἐγκαταλείψει ἡ παντοδύναμη καὶ θαυματουργὴ Θεά!—μᾶς συμβουλεύει καὶ κάτι ἄλλο. Μᾶς φωνάζει πὼς γιὰ νὰ πεστομωθοῦνε μιὰ καὶ καλὴ οἱ Βούλγαροι, δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτὸ ποῦ γίνεται σήμερα στὴ Μακεδονία. Πρέπει καὶ μεῖς ἀπὸ δῶ νὰ τοὺς πολεμήσουμε, ὄχι μὲ γκράδες καὶ μὲ γιαταγάνια, ἀλλὰ μὲ ἄλλου εἴδους ὅπλα, Βουλγαροχτόνα κι αὐτά.

Πρέπει, μ' ἄλλα λόγια, νὰλλάξουμε καὶ νὰρχινήσουμε νὰ πολιτευόμαστε π α τ ρ ι ω τ ι κ ὰ—πρᾶμα ποὺ δὲ θελήσαμε οὔτε νὰ τὸ σκεφτοῦμε ἀκόμα. Μὲ τὰ σημερινὰ χάλια μας, κ' εἴκοσι Βούλγαροι νὰ σκοτώνουνται τὴν ἡμέρα στὴ Μακεδονία, τίποτα δὲν κάνουμε. Οἱ Βούλγαροι θὰ μᾶς τρέμουνε στὴ Μακεδονία καὶ θὰ γελᾶνε μὲ τὴν ἐσωτερική μας καταντιά.

Συλλογιστεῖτε το καλά. Ὁ ἀγώνας κατὰ τοῦ Βουλγαρισμοῦ εἶναι μεγάλος, εἶναι ἀγώνας φυλετικός, κ' οἱ θεόστραβοι μοναχὰ τόνε περιορίζουνε στὴ Μακεδονία. Δὲ φτάνει νὰ θαυμάζουμε τἀνδραγαθήματα τῶν ἀδερφῶν μας. Πρέπει νὰ τοὺς κάνουμε νὰ μᾶς θαυμάζουνε καὶ κεῖνοι. Γιατὶ σὰν ἐκεῖνοι τρέχουνε στὴ Μακεδονία νὰ σκοτώσουνε καὶ νὰ σκοτωθοῦνε, καὶ μεῖς ἐδῶ κυλιόμαστε σὰν τὰ γουρούνια στὸ βοῦρκο τῆς πολιτικῆς μ' ἕνα μονάχα πόθο νὰ διαλυθεῖ ἡ Βουλὴ καὶ νὰρθεῖ ὁ Ντεληγιάννης ἢ ὁ Ζαΐμης στὰ πράματα γιὰ νὰ πάρουμε τὰ ρουσφετάκια μας, τοὺς δίνουμε κάθε δικαίωμα νὰ γυρίσουνε, καθὼς εἶναι ἀρματωμένοι, πίσω καὶ νὰ κρεμάσουνε πρῶτα πρῶτα ἐμᾶς, πρὶν ἀρχινήσουνε νὰ βάζουνε χέρι στοὺς Βουλγάρους.

Ἔτσι τήνε νοιώθουμε μεῖς τὴν πατριωτικὴ δ ρ ά σ η. Τώρα μοναχ' ἀ ν τ ί δ ρ α σ η βλέπουμε πὼς γίνεται ἀπ' τὸ Ἐλεύθερο Βασίλειο στὰ παληκαρήσια καὶ πατριωτικὰ ἔργα τῶν Μακεδόνων ἀδερφῶν μας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΥΑΣ

Τοῦ CARLES VAN LERBERGHE

Ὅταν ἔρχεται τὸ βράδι,
Κύκνοι ποῦ εἶναι ἀπὸ σκοτάδι,
Μαυροφόρες ξωτικές,
Ἀπὸ μᾶς κι ἀπ' τὰ λουλούδια
Βγαίνουν κι ἀπ' τὸ κάθε τι
Εἶναι οἱ ἴσκιοι μας αὐτοί.

Προχωροῦνε· ἡ μέρα φεύγει,
Καὶ στὸ δεῖλι ἀργοπετᾶνε,
Καὶ γλυστρᾶνε,
Καὶ φωνάζονται, κι σμίγουν,
Καὶ ζητιοῦνται μὲ σιωπή,
Δίχως θόρυβο, μαζί
Ὅλοι, μὲ μικρὰ φτερὰ
Στὴν ἀπέραντη νυχτιά.

Μὰ στὴ θάλασσα ξυπνᾶ
Ἡ Αὐγοῦλα· τὴ μακριὰ
Τότε πέρνει τὴ λαμπάδα
Καὶ σὰν ὄνειρο ἀνεβαίνει
Σιγά, δίχως γρηγοράδα,
Καὶ στὸ κῦμα ἀπάνω ὑψόνει
Τὰ ξανθιά της τὰ μαλλιά,
Καὶ τὴ γαλανὴ ματιά.

Τότε φεύγουν οἱ σκιὲς
Κρυφά, χάνονται κι αὐτὲς,
Ὅμως ποῦ κ' ἐγὼ δὲν ξέρω,
Μήπως στἀνθια; μὴ στὴ γῆ;
Μὴ στὶς πέτρες; στὸ νερό;
Μήπως μέσα στὴν ψυχή;
Δὲν τὸ ξέρω, δὲν τὸ ξέρω.
Μὲ κλεισμένα τὰ φτερὰ
Ξεκουράζονται καὶ νά!

Τὸ πρωί!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΟΜΗΡΟΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΣΤΟΝ ΠΑΡΙΣΙΑΝΙΚΟ "ΧΡΟΝΟ..

Στὸν «Temps» τῆς 1)13 τοῦ Δεκέβρη δημοσιεύτηκε τἀκόλουθο ἄρθρο τοῦ κ. Ψυχάρη, ποὺ τὸ μεταφράζουμε γιὰ νὰ τὸ διαβάσουνε κ' οἱ ἀναγνῶστες τοῦ «Νουμᾶ».

Μάρτυρες γινήκαμε τὶς προάλλες μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐφημερίδα μιᾶς ζωηρῆς μονομαχίας μεταξὺ τοῦ Jean Moréas καὶ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ, τοῦ ἀθηναίου ποιητῆ. Ὁ δεύτερος ὑπερασπίστηκε τὰ δικαιώματα τῆς νέας δραματικῆς τέχνης, ἐκεῖ ποὺ ὁ Μορέας σὲ μιὰ ἐπιφυλλίδα του ἀξιοσημείωτη ἔριξε κάποιους του στοχασμοὺς γιὰ τὸ σύγχρονο ἑλληνικὸ θέατρο, γιὰ τοὺς δημοτικιστὲς καὶ γιὰ τοὺς καθαρολόγους, γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ποὺ μιλιέται καὶ γιὰ κείνη ποὺ γράφεται. Λαμπρὴ εὐκαιρία, γιὰ νὰ μιλήσῃ κανεὶς γι' αὐτὸ ποὺ λέγεται ζήτημα γλωσσικὸ στὴν Ἑλλάδα. Ἡ «Ἰλιάδα» τοῦ Πάλλη εἶναι ἀχώριστη ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Οἱ εὐτυχισμένοι τοῦ Παρισιοῦ λογοτέχνες ποὺ στὰ δράματά τους καὶ στὰ βιβλία τους μεταχειρίζονται τὴ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν ὑποψιάζονται βέβαια πὼς στὴν Ἑλλάδα σήμερα βιβλία καὶ δράματα παρουσιάζουν κάτι τι ὅλως διόλου ξεχωριστό, ἴσα ἴσα γιατὶ ἡ ἑλληνικὴ δὲν ἔγινε ἀκόμα ἐπίσημη καὶ καθιερωμένη φιλολογικὴ γλῶσσα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά, ὅσοι γράφουν τὴ νέα γλῶσσα, καθὼς ὁ Πάλλης, τὴ γλῶσσα ποὺ μὲ μιὰ γενναία προσπάθεια ξεχωρίστηκε ἀπὸ τὴ μεσαιωνικὴ ἑλληνική, εἶναι βέβαιοι πὼς θὰ ζήσουν πιὸ πολὺ παρ' ὅσο θὰ ζήσουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας λογοτέχνες ποὺ εἶναι τῆς μόδας. Γιατὶ λεπτύνουν μὲ τοὺς στίχους τους καὶ μὲ τὰ πεζά τους, γιατὶ μορφώνουν καὶ λυγίζουν τὸ ὄργανο ποὺ χρειάζεται σ' ἕνα ὁλόκληρο λαὸ γιὰ νὰ πῇ τὴ σκέψη του καὶ τὴν ψυχή του. Ἡ Ἑλλάδα βέβαια εἶναι μικρὸς τόπος. Μὰ εἶναι ἡ Ἑλλάδα, καὶ γι' αὐτὸ ἀθάνατη. Καὶ πολὺ σημαίνει νὰ γνωρίζουμε τί μπορεῖ νὰ συνεισφέρῃ μὲ τὴ φιλολογία του καὶ τί μπορεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὶς ἄλλες φιλολογίες ποὺ ἤρθανε μὲ τὴν ἀράδα τους ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο καιρὸ ὡς τὰ σήμερα, ὁ λαὸς αὐτὸς ὁ παράξενα προικισμένος, ὁ ζωηρός, ὁ φανταστικός, ὁ ποιητικός, ὁ ἔξυπνος, κι ὁ νέος.

Δὲν πρόβαλε κανένα·
Χρυσὸ τῆς μέρας βλέφαρο,
Ἀπὸ τὴ Δίρκη ἐφάνης,
Κ' ἤρθες νὰ ξετρελλάνῃς
Ἀργίτικο στρατό.
Αὐτὸν ποῦ μᾶς τὸν ἔφερε
Σὰν ὄρνιο ὁ Πολυνείκης,
Μὲ τὰ φτερὰ ποῦ ἀπλώνουνταν
Καὶ τὴ φωνὴ τῆς νίκης·
Κ' εἶχαν ἀσπίδες ποῦ ἄστραφταν
Κι' ὅπλα πολλὰ κακὴ κρόνη.
Φεύγουν, καὶ παιὸς τοὺς φτάνει
Μέσα στὸν κορνιαχτό!

Ἡμιχόριον Β'

Αὐτοὶ ποῦ ἦρθαν καὶ στάθηκαν,
Θωρεῖς τὰ παλληκάρια,
Τριγύρω στὴν ἐφτάπυλη
Μὲ φονικὰ κοντάρια,
Φεύγουνε πρὶν προφτάσουνε,
Γιομάτοι περηφάνεια,
Στῶν πύργων τὰ στεφάνια
Ν' ἀνάψουνε φωτιά.

Ἡμιχόριον Α'

Γιατὶ κι' ὁ Δίας τὴ μάχεται
Μιὰ γλῶσσα φαντασμένη,
Κι' ὅταν τοὺς εἶδε νἄρχουνται
Σὰ θάλασσα ἀφρισμένη,
Μὲ κεραυνὸν ἐγκρέμισεν
Ἐκεῖνον ποῦ ἑτοιμάζει
Τὴ νίκη νὰ φωνάζῃ
Ἀπὸ τὰ τείχη αὐτά.

Ἡμιχόριον Β'

Κεραυνωμένος ἔπεσε,
Πάνω στὴ γῆ βροντάει
Ὁ λυσσασμένος ποῦ ἀνάβε
Φωτιά, γιὰ νὰ μᾶς φάῃ.
Κι' ὁ δυνατός μας σύμμαχος,
Ὁ Ἄρης ὁ τιμημένος,
Στὴ μάχη ἀπολυμένος,
Χτυπάει δεξιά, ζερβά.

Ἡμιχόριον Α'

Κ' οἱ ἑφτὰ ἀρχηγοὶ παραίτησαν,
Αἱματωμένο φόρο,
Τὰ ὁλόχαλκά τους ἄρματα
Στὸ Δία τὸν Τροπαιοφόρο.
Μὰ τὰ δυὸ ἀδέρφια πέσανε
Ἀλληλοσκοτωμένα,
Στὸ χάρο ἀδερφωμένα
Καθὼς καὶ στὴ γενιά.

Ἡμιχόριον Β'

Μὰ ἡ Νίκη ἡ μεγαλώνυμη
Ἀφοῦ ἦρθε νὰ φιλήσῃ
Τὴ Θῆβα τὴν πολυάμαξη,
Καθεὶς ἂς λησμονήσῃ
Τὸν περασμένο πόλεμο,
Καὶ στοὺς ναοὺς ἂς μποῦμε,
Ἐκεῖ γιὰ νὰ τραβοῦμε
Ὁλόνυχτο χορό!

Κορυφαῖος

Μὰ τώρα βλέπω κ' ἔρχεται
Ὁ γυιός του Μενοικέα,
Ὁποῦ οἱ θεοὶ μᾶς ἔστειλαν
Καινούριο βασιλέα.
Κι' ἀφοῦ τοὺς γέρους κάλεσε
Συνέλευση νὰ κάνῃ,
Θὰ πῇ πὼς κάτι βάνει
Στὸ νοῦ του σοβαρό.

ΣΚΗΝΗ Γ'

Κρέων, Χορός, Ὁπλοφόροι.

Κρέων

Ὦ γέροντες, πάλι οἱ θεοὶ μᾶς χάρισαν γαλήνη,